

Börge Nilsson (1927-2016)

Retrospektiv

Aoseum september 2019

Om Börge

Föddes 1927 i Lund. Son till Nanny Nilsson, känd krögare på Åhus Gästis under femtio- och sextiotalet, och till Bror Nilsson, konstnär inom måleri, verksam i Linköping. Börge gifte sig i slutet av fyrtiotalet med Britt, som blev hans kära partner genom hela livet. Tillsammans fick de under tecknad son.

Genom Börgeres mor Nanny, skapades tidigt en anknytning till Åhus där somrar och helger tillbringades under en lång följd av år. Åhus blev också platsen för permanent boende vid flytten från Lund i början av nittioalet.

Börge utbildade sig till dekoratör och arbetade i ca 20 år på det anrika varuhuset E Olssons i Malmö, i en kreativ roll som ateljéchef, bl.a. tillsammans med Åke Arenhill. Arbetet på Olssons kombinerades under 60-/70-talen med eget konstnärligt skapande i växande grad.

Musiken

Musiken hade en central roll i Börgeres liv från tidiga tonår och genom hela hans levnad. Som trumpetare (och på senare år även sångare) medverkade han i en lång rad olika orkesterkonstellationer genom åren. För Åhus- och Kristianstadsregionen blev han känd som en av medlemmarna i det närmast kultbetonade och "seniora" bandet, Gringelstad Hot Five Quartet, vars repertoar inriktades på ballader och visor i jazzformat.

Många minns säkert den somriga frukostjazzen på kajen utanför Åhus Gästis – vid tillfällen startpunkt för årliga jazzfestivaler under 80-/90-talen. Musiken och musikaliteten kom också, i flera dimensioner, att ha ett stort inflytande på Börgeres konstnärliga uttryck och bildvärld.

Konstnärskapet

Börgeres (lite informella) debut i publika konstsammanhang skedde i sena tonåren med en samling träsnitt som visades på Gleerups Universitetsbokhandel i Lund i anslutning till en temavecka kring modern lyrik. Hela upplagan lär ha sålts slut vid lunchtid dag ett.

Den mer formella debuten ägde rum mitten av 60-talet vid Skånes Konstförenings jurybedömda höstsalong – ett forum som Börge deltog i under en följd av år.

Några år innan debuten och driven av en vilja att arbeta tredimensionellt kom skulpturer, med järn som huvudsakligt material, att dominera hans uttryck under en relativt lång period. Materialvalet innebar att ateljén i hemmets garage byggdes om och riggades med sådant som svets-, slip- och skärutrustning samt tvingade Börge att snabbt och på egen hand lära sig svetstekniken. På köpet blev han under åren en flitig och uppskattad kund hos bygdens skrothandlare.

Skulpturerna, som inledningsvis i huvudsak utgjordes av abstrakta objekt, kontrasterade mot dåtidens vanligt förekommande skrotskulpturer genom sina slipade eller borstade ytor som gav järnet en slags mjukhet och åldrig silverglans. Över tid och periodvis kom objekten att innehålla något mer av föreställande element, ofta med inslag av andra material och även mobila delar.

Sent 70-tal/tidigt 80-tal och parallellt med fortsatt arbete med skulpturer intresserade sig Börge alltmer för bilden som medium. Den teknik han använde benämns oftast som "Blandteknik" och bestod i realiteten av en kombination av målade och laverade partier i akryl, tusch m.m.

kombinerat med collageteknik i form av påklistrade bilder eller bildfragment (som han, med få undantag, själv målade). Applikationer t.ex. i bladguld och metall kunde också bli en del av bildskapandet. Bilderna var oftast av abstrakt natur, eller abstraherade versioner av verkliga motiv. I likhet med hans skulpturer utvecklades bilderna mot delvis mer föreställande innehåll.

En tidig serie av bilderna visades vid en uppskattad utställning i vännen Börge Lindau's hemma-ateljé i Åhus. Några år därefter blev ett antal bilder ur en senare serie antagna på Liljevachls vårsalong (där Börge tidigare medverkat med sina skulpturer).

Några personliga tankar och reflektioner kring Börges skapande

Att sätta samman utställningen, som ju upptar ett tvärsnitt av Börges produktion genom nära nog 50 år, har inneburit en slags resa för mig själv personligen. Den har, på ett sätt, gett tillfälle att ta ett steg tillbaka, betrakta och reflektera både kring en säregt multibegåvad (och rolig) man (vars sämsta gren förmodligen var att själv lansera sin egenart – lågmäld som han var) men också kring bilder, objekt och de tankar och idéer som kan ha styrt hans skapande.

Börge genombröt i mer etablerade sammanhang inföll i mitten av 60-talet, som ju i konstens värld åtminstone delvis präglades av relativt progressiva strömningar, ibland med extrema konstnärliga uttryck (rentav osköna sådana kanske en del skulle säga) och med en förändrad syn på konstbegreppet. I viss kontrast till en del av dåtidens trender sökte Börge konst nå betraktaren med känsla, estetik, kreativitet och hantverksmässig skicklighet, en ambition som jag tror har lett honom genom hela hans produktion. Kopplingen till musiken och hans egen musikalitet tror jag också har haft ett stort inflytande. Både bilder och skulpturer är i många stycken präglade av harmoni, balans och rytmik. I mer påtaglig form finns ofta både notblad och instrument representerade i hans bilder – visst kan en fiol vara skön att lyssna till...men också att titta på.

Några personliga tankar kring Nycklarna, (skulptur, järn)

Visst har vi alla relationer till nycklar. Med nyckelns hjälp kan vi ju låsa om oss och skydda oss själva och våra ting. Men i en bildlig och djupare mening behöver vi kanske också nycklar till våra egna inre liv och för att få tillträde till de inre rummen hos människor i vår närhet. Jag tycker att skulpturen är vacker, originell och genialiskt enkel med en tidlös relevans.

Tack till Aoseum

Jag vill rikta ett stort tack till Aoseum och dess konstgrupp för Ert initiativ till utställningen – ett projekt som jag tagit mig an med stor glädje och respekt. Därtill ett stort tack till Rene Chocron, Aoseum.

Roligt att Ni också pushade för att några bilder målade av Börge Far (som även han hade ett för tiden modernt bildspråk med en fin färgkänsla) kunde visas och att Ni även ville se några trevande akvareller ur min egen produktion.

Med förhoppning att Du som besökare av utställningen får en njutbar, rolig och kanske fascinerande stund bland Nilssons bilder och skulpturer på fina Aoseum.

Åhus i augusti 2019

Christer Nilsson

(Börge son)

Börge Nilsson (1927-2016) Utställningar m.m. i sammandrag

Utbildning

ESSEM-skolan i Malmö, 50-talet

Samlingsutställningar

Bl.a. Skånes Konstförenings höstsalonger och Lijevalchs vårsalonger under 60-, 70- och 80-talen

Separatutställningar

I mångfald genom åren bl.a. i Lund- och Malmöregionen och Åhus (däribland Aoseum) med omnejd

Representerad

Ett antal Offentliga Institutioner, däribland Malmö Museum

Stipendium

Genom Skånes Konstförening (70-talet)